

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה יח.

עין משפט
גר מצוה

פד א מ"פ ס"ג מהלכות
משפחה הלכות [נ] ח:
ב [מ"י פ"ו] מהל' דעות
הל' ז' ט"ע י"ד ס"י ס"ק
ספיק א דהנהגה:

רבינו חננאל

בנושג שהיה הוגה
את השם באותיותיו
בפרהסיא. שכל ההוגה
את השם באותיותיו אין
לו חלק לעוה"ב וא"ע
דהוא להתלמד בכד וכתוב
לא תלמד לעשות אבל
אתה למד להבין ולהורת
היה ליה להגות בצינועה.
וגורו על אשתו הריגה
נענשה משום דלא מחייב
ביה שכל מי שיש
בידו למחות ואינו ממחה
נחשב. ונענשה בתו לישב
בקובה דא"ר יוחנן פסם
אחת עברה בין גדולי
רבות ואמרו כמה נאות
פסיעותיה של ריבה זו
מיד דיקוקה בפסיעותיה
והיינו דכתיב עון עקבי
יטובין עון שארם דש
נחשב. ונענשה בתו לישב
בקובה דא"ר יוחנן אוהו
ליים הדין. בשעת הוצאתן
פתחו [כל] א' ואמ'
הוא אמר הצור תמים
פעלו וגי' אשתו אמרה
אל אמנה ואין על
בתו אמרה גדול העצה
ורב העלילה אשר עינך
פקחות על כל דרכי
(איש) [בין] האדם לתת
לאיש כדרכיו וכפרי
מעליו: כרכוהו בס"ת
שהיה קורא בו והקיפוחו
חבלי זמורות והצינו בהן
את האור כו': ברוריה
דביתו דר' מאיר ברתיה
דר' חנניא בן תרדיון הואי
אמי ליה לבעלה דיאל.
בי מילתא דיתבה אחתי
טובא כלומר שותת
ויורד עליה הרבה ואינה
יכולה ליתרה כו' עד

הוגה השם. פ"ה שדרשו צ"ח אומיות ועושה צו מה שהוא
מפך ורוב העולם מפרשים שהיה קורא צפי אומיות של
שם המיוחד ^ה צאומיות של שאר התיבות וזה אין לעשות כדאמר
צפסמים ס"פ אלו עוברין (דף ג.) לא כשאלו נכתב אזי נקרא
אזי נכתב צ"ח ונקרא צא"ד ונראה
לר"י שאין להזכיר אף אומיות י"ה
כמו שרגלין העולם שהרי י"ה הוא
שם המיוחד ועוד נראה להר"ר
אלמנן כי גם אין להזכיר צ"ד
מאלני דהא צ"ד מאלני י"ה מהשם
אין נמחקין ש"ד משד י"צ מצאמות
נמחקין וכן הגירסא (שנעוט לה: וס'
לה.) צפירוש ר"ח משמע שצ"ד
מאלני הוא שם כמו י"ה מיהו
נראה לר"י להמיר דכיון דלא נמנא
בכתוב דמה שהוא נמנא כתוב
צפסמים יש לומר שהסופרים
כתבוהו כן ולא נמנאו להזכיר את
השם (וע' מוס' סוכה דף ה. ד"ה יו"ד):
להתלמד עבד. פ"ה ומיהו
הקצ"ח מנדקדק כו'

הוגה את השם באותיותיו והיכי עבד
הכי ^ה והתנן אלו שאין להם חלק לעולם
הבא האומר אין תורה מן השמים ואין
תחיית המתים מן התורה אבא שאול אומר
אף ההוגה את השם באותיותיו להתלמד
עבד ^ה כדחנניא ילא תלמד לעשות אבל
אתה למד להבין ולהורות אלא מאי
טעמא אעניש משום הוגה את השם
בפרהסיא [דהוי] ועל אשתו להריגה דלא
מוחה ביה מכאן אמרו ^ה ככל מי שיש בידו
למחות ואינו מוחה נענש עליו ועל בתו
לישב בקובה של זונות דאמר ר' יוחנן
פעם אחת היתה בתו מהלכת לפני גדולי
רומי אמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה
זו מיד דקדקה בפסיעותיה והיינו דאמר
ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב ^ה עון עקבי
יסבני עונות שארם דש בעקביו בעולם
הזה מסובין לו ליום הדין בשעה שיצאו
שלישתן צדקו עליהם את הדין הוא אמר
^ה הצור תמים פעלו [וגו'] ואשתו אמרה
^ה אל אמונה ואין עול בתו אמרה גדול
העצה ורב העלילה אשר עינך פקחות
על כל דרכי וגו' אמר רבי [כמה] גדולים
צדיקים הללו שנודמנו להן שלש מקראות
של צדוק הדין בשעת צדוק הדין תנו
רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי
חנינא בן תרדיון לבקרו אמר לו חנינא
אחי ^ה (אחי) אי אתה יודע שאומה זו מן
השמים המליכה שהחריבה את ביתו ושרפה
את היכלו והרגה את חסידיו
ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת וישב
ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות ברבים] וספר ^ה
מונה לך בחיך אמר לו
מן השמים ירחמו אמר לו אני אומר לך דברים של מעם ואתה אומר
לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש
אמר לו רבי ^ה מה אני לחיי העולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך
^ה אמר לו מעות של פורים נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים
לעניים אמר לו אם כן מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי אמרו לא
היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לבקרו והספידוהו הספד גדול
ובחזרתו מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וס"ת מונה
לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוחו בחבלי זמורות והצינו בהן את האור והביאו ספוגין של
צמר ושראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך
אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש
עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבונה אמרו לו תלמודו רבי מה אתה רואה אמר להן ^ה גליון נשרפין
ואותיות פורחות אף אתה פתח פיך ותכנס [בך] האש אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל
יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצטונירי רבי אם אני מרבה בשלהבת ונוטל ספוגין של צמר מעל לבך
אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת ונטל ספוגין
של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי
חנינא בן תרדיון וקלצטונירי ^ה מזומנין הן לחיי העולם הבא ^ה בכה רבי ואמר יש קונה בשעה
אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים ברוריית דביתו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הואי
אמרה לו זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקבא דינירי ואול אמר אי לא
איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא אזל נקט נפשיה כחד
פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה ^ה דשנתא אנא אמר לה מתרחנא ^ה מרתח אמרה לו נפישין
טובא ^ה (ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל
לגבי שומר ידיה א"ל הבה ^ה ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דינירא
פלגא פלח ופלגא להוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלת א"ל
ומי

להסלמד עבד כדחנניא כו'. ומיהו הקצ"ח מנדקדק עם הלדיקים
כמוט השערה (יבמות דף קכ"א): ואפילו להתלמד יש לחוש לכבוד
הרב וקרא דלא תלמד לעשות צמילי אחרניתא תוקמה כמו נטיעת
קישואין לסנהדרין (דף ס"ה) ודמנה אורת לבנה דר"ג (ר"ה דף ט"ד):
נקובה. אהל זונות כדכתיב (במדבר
כ"ה) אל הקובה: דקדקה. לפסוע
פסיעות נאות וכתיב (מלכים א')
כל כבודה בת מלך פנימה: שארם
דש בעקביו. דקדוק פסיעות כי
הכל. ל"א שארם דורסן ברגליו
שאין חשדין צעינו כלום: על כל
דרכי. אפילו דקדוק פסיעות:
שארם יוצא ועוסק בטורה. והס

גזרו על כך: דבר של טעם.
שהחריבה את ציתו והרגה את
חסידיו ועדיין קיימת: כלום מעשה
בא לידך. ואשמע איך היית נוהג:
מעוט של פורים. שהממים לפעולת
פורים נתחלפו לי וחלקתים לעניים
וסבור הייתי שארנקי של צדקה היא
ולא נפרעתי מארנקי של צדקה:
מתקד יפה תתן. הואיל והיית
ויתרן בצממוק: אראל יבך.
כלומר זו היא שכרה של תורה:
קלצטונירי. ממונה עליו: סרקבא.
תרי וקצ חצי סאה דינאי והזבים:
נקט נפשיה כחד פרשא. התקין
ענייני לזו כאלה מן הפרשים:
דשסתא אלא. דרך נשים לי: מסתנא
מרתח. כלומר אמתין לך עד
שיפסוק לך ודוגמתו צ"ח צפרק
מרוכה (דף פ:) מלן מרס נמרט
שמואל: פלגא פלח. את השלטון ככל
עת שיעליל עליך פיססוהו בצממון: וכי
שלמי. כשיכלו הדינירין ממאי פלחנא:
מי

(א) סנהדרין ז' ט' לנקמן ג':
שבת ע"ה ר"ה ט': סנהדרין
ס"ה א' שבת נד' ע"ג:
(ד) נבטי' [לפח], (ט) נבטי'
איכא א"ל ר' חננאל,
(ו) [לעיל ח: א: 1] נבטי' א"ל
רבי[ן], (ח) נבטי' איכא גוליון,
(ט) וע' מוס' כבודות קד:
ד"ה מומין; (י) [לעיל ח: א: 1].
(כ) [נקמן נד' שבת ק"ג].
(ג) [ל"ל ממתח ונבטי' לתא
וע' בערך ערך מרתח].
(ח) ס"ה ל"ג, (ט) [נדפסי'
ניסלו וכיה ועב'], (י) ל"ל
כאומיות ויכ"ה מהעבידין:

תורה אור השלם

1. כי אמה בא אל
הארץ אשר ה' אלהיך
נתן לך לא תלמד
לעשות פתועבת וגו'
דברים י"ז ט'
למה אידא דימי קע
עון עקבי יסובני:
ההלים טו ו'
3. הצור תמים פעלו כי
כל דרכיו משפט אל
אמנה ואין עול צדיק
וקשר הוא:
דברים לב ו'
4. גדל העצה ורב
העלילה אשר עינך
פקחות על כל דרכי בני
אדם לתת לאיש דרכיו
וכפרי מעלליו:
ירמיהו י"ב ט'

הנהגות הב"ח

(א) גמ' וספר תורה מונח
לך בחיך:

מוסף רש"י

ואין תחיית המתים מן
התורה. שוסף במדעים
דרכטין בנמרא מנין
למחית המתים מן המורה,
ואפילו היא מורה ומלמדין
שימו המתים אלל דלא
רמחא באריתמא סופר הוא
הואיל ועוקף שיש מחמת
הממים מן המורה מה לנו
ולאמנומי וכי מתיקן הוא
יודע שכן הוא, הלך סופר
גמור הוא (סנהדרין ז'
וע"ש בגליון בשם ב"ש
שאין זה מדברי רש"י,
להבין ולהורות. כלומר
להבין מעשיהם כמה הם
מקולקלים והלכות לנבין
לא מעשה קד וכן שזה הוא
חק גבוים (דברים י"ח ט')
או: שמוכל לעמוד בהן וס'
יעשה ניצח שקל לפיך
שמנין שהוא ממשך (שבת
ע"ה). דשנתא. טעמיקון
ד' דק' ש' משי' (קעמן
כ"ד).